

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Joanna Andrzejak-Kruk (spr.)

Sędziowie: SO Agata Szlingiert

SO Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2014r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. I. (1), M. I. (2), N. I., A. I. (1), S. I. i J. K. (1)

przeciwko A. I. (2)

o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego

na skutek zażalenia dłużnika

na postanowienie Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 11 września 2013r., sygn. akt II.Co.4835/13

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

1. nadać klauzulę wykonalności na punkt 4. wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 5.05.2011r., sygn. akt (...)zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14.02.2012r., sygn. akt (...)– na rzecz S. I., M. I. (2), N. I., A. I. (1)i J. K. (1)jako spadkobierców powoda J. I. (1);

2. nadać klauzulę wykonalności na punkt 6a. wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 5.05.2011r., sygn. akt (...)oraz na punkt III. wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14.02.2012r., sygn. akt (...)– na rzecz M. I. (1), S. I., M. I. (2), N. I., A. I. (1)i J. K. (1)jako spadkobierców powoda J. I. (1);

3. w pozostałej części oddalić wnioski M. I. (1);

4. zasądzić od dłużnika na rzecz wierzyciela S. I. kwotę 50,-zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

II. w pozostałej części oddalić zażalenie.

/-/ Agata Szlingiert/-/ Joanna Andrzejak-Kruk/-/ Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11.09.2013r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu:

1. nadał wyrokowi tego Sądu z dnia 5.05.2011r. wydanemu w sprawie (...)w jego punkcie 4 i 6a w brzmieniu nadanym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14.02.2012r. wydanym w sprawie (...)oraz wyrokowi Sądu Okręgowego

w Poznaniu z dnia 14.02.2012r. wydanemu w sprawie (...)w jego punkcie III klauzulę wykonalności przeciwko A. I. (2)na rzecz M. I. (1), M. I. (2), N. I., A. K., S. I.i J. I. (2), na których przeszło uprawnienie wierzyciela J. I. (1);

2. kosztami postępowania obciążył uczestnika i na tej podstawie zasądził od niego na rzecz S. I. kwotę 50,-zł.

Jako podstawę powyższego rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał art. 788 § 1 k.p.c. oraz art. 779 § 2 k.p.c. Zdaniem Sądu wnioskodawcy wykazali, że nabyli w drodze dziedziczenia uprawnienie J. I. (1)wynikające z wyroku z dnia 5.05.2011r. w jego punkcie 4 i 6a oraz z wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14.02.2012r. w jego punkcie III. Do wniosku załączyli bowiem odpis prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 20.07.2012r., sygn. akt (...), z którego wynika, że na postawie ustawy nabyli spadek po zmarłym w dniu 13.02.2012r. J. I. (1).

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył dłużnik, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie. Dłużnik powołał się na art. 1002 k.c. i stwierdził, że M. I. (1) nie była uprawniona do wystąpienia z wnioskiem o nadanie na jej rzecz klauzuli wykonalności, gdyż tytuł egzekucyjny wydany został w sprawie o zachówek, którą wytoczyły wnuki spadkodawczyni, w tym zmarły później J. I. (1), a M. I. (1) – jako żonie wnuka – nie przysługiwało roszczenie o zachówek.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie było częściowo zasadne.

Wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 5.05.2011r., sygn. akt (...)– częściowo zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14.02.2012r., sygn. akt (...)– zasądzona została od A. I. (2)na rzecz J. I. (1): w punkcie 4. kwota 9.916,-zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5.05.2011r. oraz w punkcie 6a. kwota 900,-zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Roszczenie główne zasądzono tytułem zachowku po zmarłej w dniu 3.02.2003r. A. I. (3), która była babcią powoda oraz matką pozwanego (por. uzasadnienie wyroku SO w Poznaniu z dnia 14.02.2012r., sygn. akt (...)). Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności złożyli spadkobiercy ustawowi J. I. (1): żona M. I. (1)oraz dzieci (pozostali wnioskodawcy). Wprawdzie uprawnienie wnioskodawców z tytułu dziedziczenia wykazane zostało w sposób wymagany art. 788 § 1 k.p.c. (przez złożenie odpisu prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku), natomiast dłużnik w zażaleniu słusznie zauważa, że w zakresie zachowku uprawnienie to przeszło wyłącznie na dzieci J. S.I., M. I. (2), N. I., A. I. (1)i J. K. (1).

Kwestię tę przesądza art. 1002 k.c., zgodnie z którym roszczenie z tytułu zachowku przechodzi na spadkobiercę osoby uprawnionej do zachowku tylko wtedy, gdy spadkobierca ten należy do osób uprawnionych do zachowku po pierwszym spadkodawcy. Cytowany przepis w sposób szczególny określa więc zasady dziedziczenia roszczenia o zachówek w sytuacji, gdy uprawniony do zachowku zmarł przed zaspokojeniem tego roszczenia. Na ograniczenie dziedziczenia nie ma przy tym wpływu fakt wytoczenia powództwa o zachówek jeszcze za życia uprawnionego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28.04.2010r., III CSK 143/09, publ. OSN 2010/11/154). W świetle art. 991 § 1 k.c. do zachowku po A. I. (3) uprawnione byłyby jedynie – jako jej zstępni – dzieci jej wnuka J. I. (1), zmarłego w dniu 13.02.2012r. Uprawnienie do zachowku nie przysługiwałoby natomiast żonie J. I. (1), czyli wnioskodawczyni M. I. (1). W konsekwencji nie przeszło też na nią w drodze spadkobrania roszczenie o zachówek przysługujące jej zmarłemu mężowi i w odniesieniu do niej nie można mówić o przejściu – w rozumieniu art. 788 § 1 k.p.c. – uprawnienia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym wydanym na rzecz zmarłego J. I. (1). Wprawdzie w postępowaniu klauzulowym, co do zasady, nie bada się merytorycznie, czy do przejścia praw lub obowiązków rzeczywiście doszło, natomiast nie można pomijać tych wyraźnych przepisów prawa, które wyłączają możliwość przejścia uprawnienia lub obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym.

Wyłączenie z art. 1002 k.c. nie dotyczy natomiast wiarygodności o zapłatę kosztów procesu stwierdzonych w pkt. 6a wyroku Sądu Rejonowego z dnia 5.05.2011r. oraz w pkt. III wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14.02.2012r.

Wierzytelności te mają charakter odrębny wobec roszczenia o zapłatę zachowku i stąd przeszły w wyniku dziedziczenia na wszystkich spadkobierców J. I. (1), również na wnioskodawczynię M. I. (1).

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w sposób opisany w pkt. I sentencji (tj. poprzez oddalenie wniosku M. I. (1) o nadanie klauzuli wykonalności na punkt 4. wyroku z dnia 5.05.2011r.), a w pozostałej części – zgodnie z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. – oddalił zażalenie jako bezzasadne.

/-/ Agata Szlingiert/-/ Joanna Andrzejak-Kruk/-/ Brygida Łagodzińska